

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 52/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetího a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., Šumavská 3, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trenčín (pracovisko Nové Mesto nad Váhom) v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. NM-6C/22/2018 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. NM-6C/22/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Trenčín **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. NM-6C/22/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **4 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Trenčín **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Trenčín **je povinný** nahradiť trovy právneho zastúpenia **949,17 eur** a zaplatiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. NM-6C/22/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“), vyslovenia príkazu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietrahov, priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v konaní o určenie vlastníckeho práva k členskému podielu v bytovom družstve. Žaloba žalobcov v napadnutom konaní bola podaná proti sťažovateľovi na Okresnom súde Nové Mesto Nad Váhom (sp. zn. 6C/22/2018) po tom, čo sťažovateľ inicioval konanie na tomto súde o vypratanie nehnuteľnosti (sp. zn. 6C/213/2016). V rámci súdnej reformy Okresný súd Nové Mesto nad Váhom zanikol a výkon súdnictva v označenej veci prešiel na Okresný súd Trenčín (pracovisko Nové Mesto nad Váhom). Z uvedeného dôvodu došlo aj k zmene súdu a spisovej značky napadnutého konania na sp. zn. NM-6C/22/2018. Sťažovateľ v sťažnosti opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že návrh žalobcov bol podaný 16. januára 2018. Sťažovateľ V napadnutom konaní sa vyjadril k žalobe žalobcov písomným podaním z 3. októbra 2018. Odvtedy neexistuje žiadny relevantný úkon okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý by smeroval k rozhodnutiu vo veci samej. Tvrdí, že okresný súd síce určil termín pojednávania na 4. december 2024, ale tento bol zrušený bez toho, aby bol určený nový termín pojednávania. Argumentuje, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní po dobu šiestich rokov je aj konanie o jeho žalobe o vypratanie nehnuteľnosti prerušené, keďže v napadnutom konaní sa rieši otázka, ktorá má zásadný význam pre výsledok v konaní o jeho žalobe. Predmet napadnutého konania podľa jeho názoru nemožno považovať za zložitý. V priebehu konania poskytoval súdu súčinnosť a na výzvy súdu reagoval včas. Napriek uvedenému bol súd absolútne nečinný po dobu vyše šiestich rokov. Z hľadiska významu konania pre sťažovateľa považuje napadnuté konanie za dôležité, keďže predmetné konanie má vplyv na jeho žalobu o vypratanie nehnuteľnosti a výkon jeho tvrdených vlastníckych práv.

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 52/2025-14 z 29. januára 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 248/2025 z 25. februára 2025 v podstatnom k veci uviedol: „Konanie vedené na zaniknutom Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom začalo na základe uznesenia Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. NM-6C/213/2016-53 zo dňa 31. 01. 2018, ktorým súd vylúčil žalobu žalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o určenie vlastníckeho práva k členským právam a povinnostiam na samostatné konanie. Vec bola dňa 11. 04. 2018 zaevidovaná pod sp. zn. NM-6C/22/2018.“

5. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní vykonal tieto relevantné úkony:

- 16. mája 2018 – výzva na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol uhradený 22. mája 2018,
- 5. septembra 2018 – žaloba zaslaná na vyjadrenie žalovaným v 1. až 3. rade,
- 8. októbra 2018 – doručené posledné vyjadrenie zo strany žalovaných,
- 25. októbra 2018 – zaslanie vyjadrení žalovaných žalobcom,

- 14. novembra 2018 – duplika žalobcov,
- 29. apríla 2022 – výzva žalobcom na doplnenie listín a vyjadrení,
- 3. júna 2022 – doručené vyjadrenie žalobcov,
- 25. apríla 2024 – súd uznesením vyzval žalobcov na odstránenie väd podania,
- 13. septembra 2024 – určený termín pojednávania na 4. december 2024, ktorý bol zrušený pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne.

6. Okresný súd k dĺžke napadnutého konania a jej príčinám uviedol, že k dĺžke napadnutého konania prispeli najmä okolnosti spočívajúce v opakovaných a dlhodobých práceneschopnostiach zákonnej sudkyne.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

11. Predmetom posudzovania v tomto náleze je postup okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec (o určenie vlastníctva), ktorá v okolnostiach veci nevykazuje prvky skutkovej či právnej zložitosti.

13. Pri skúmaní správania sťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, nezistil okolnosti na strane sťažovateľa, ktorými by prispel k zbytočným prieťahom.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu. Zo spracovanej chronológie postupu mestského súdu v napadnutom konaní (bod 5 tohto nálezu) vyplýva, že konanie ako celok je poznamenané zbytočnými prieťahmi a neefektívnym postupom. Okresný súd okrem úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania (zaslanie žaloby, replika, duplika), ktoré realizoval v prvých šiestich mesiacoch konania, bol s výnimkou výzvy na doplnenie listín realizovanej v roku 2022 a výzvy na odstránenie väd podania realizovanej v roku 2024 dlhodobo bezdôvodne nečinný. Dosiaľ nevykonal ani jedno pojednávanie vo veci.

15. Vychádzajúc z uvedeného a prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (takmer 6 rokov), štádium konania (počiatočné), zistené zbytočne prieťahy a neefektívny postup, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 10 000 eur, čo odôvodnil zásahom do jeho práv, pretrvávajúcim stavom právnej neistoty, pocitom bezmocnosti a obmedzeniami v realizácii svojho tvrdeného vlastníckeho práva k bytu, pretože konanie o jeho žalobe (o vypratanie nehnuteľnosti) je dlhodobo prerušené kvôli napadnutému konaniu.

18. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 4 000 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.
Trovy konania

20. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 371 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 14,84 eur.

21. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

22. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu